

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

94. Præclara, & solemnis quæstio. An adsit obligatio recitandi Officium defunctorum in die 2. Novembris? Et quid de consuetudine in supradicto casu? Et latè explanatur, quid est dicendum de Litanis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

De Horis Canonicis, &c. Ref. XCII. &c. 473

Beneficentiam; non licet in aliis anni diebus celebrari, imò nec commemorationem, quam vocant, agere, nec aderem à mortali culpa exculare eos, qui leues facerent, nisi bona fides, aut ignorantia excusaret. Verum quidem est cum primò conceditur prædicta potestas, licere quasi pro initio, & in oblatione sollicitatis Missam celebrare in honorem Beneficentiam, etiam ante diem à Pontifice præfixum; sed dies hæc multum differt à tempore, pro quo fit concessio praxis; id enim declaravit, hanc esse tacitam voluntatem illius. Ita Granado. Sed hoc vltimum non videtur admitendum, & praxis, de qua tractatur Granado, in hoc Sicilia Regno non adhibenda in tali casu non videtur celebrantur Missæ, sed cum innotescit Pontificium diploma pulsantur in aliquo die campanæ, & cum præsentia Episcopi cantantur sollemniter Hymnus, Te Deum laudamus, ante imaginem, & Altare Beneficentiam; & in fine dicitur oratio, & de communione Confessorum non Pontificum; & ita fecerunt Patres Societatis Iesv in casu B. Francisci Borgiæ; Clerici Regulares pro B.P. nostro Caetano, & B. Andrea.

Et tandem nota cum eodem Granado loco citato, quòd quando in aliquo diplomate conceditur, vt, v.g. est concessum Clericis Regularibus celebrandi Missam pro B. Caetano, vel B. Andrea, vel Patribus Societatis Iesv, pro B. Francisco Borgiæ in suis Ecclesiis quoad sæculares vbique terrarum, non licet illis celebrare in alienis Ecclesiis, vt in aliqua parochia, aut Monasterio alterius Religionis; & si obiter petas, ait Granado, an sit culpa mortalis, respondetur, si d. semel, aut bis fieret, non videri peccatum lethale, quia cum celebratio sit licita, quòd solam mutetur Altare, vel Ecclesia non videtur grauis inordinatio, nisi ea mutatio toties fieret vt merito iudicari posset, valde contraria decreto, & legi Summi Pontificis. Ita ille; sed in his materiis caute procedendum esse puto.

RESOL. XCII.

An quis teneatur privatim recitare Litaniis in diebus Rogationum, si non adsit in Choro, siue in processione? Ex p. 2. tit. 12. Ref. 42.

Affirmatiuè respondet. Tannerus in 2. 2. d. Thom. disp. 5. q. 1. dub. 5. n. 148. Gauan- tus in comm. ad Rubr. Missal. tom. 2. sect. 6. c. 16. n. 3. Suarez de Reig. tom. 2. lib. 4. cap. 2. §. 1. num. 7. Bonacina de Horis Canon. disp. 1. quest. 3. punct. 1. num. 13. & alij.

Sed contrariam sententiam probabilem esse puto, quam docet Carolus Macignus de Horis Canon. c. 29. n. 16. & post illum Vasquez opusc. de Beneficentia c. 4. §. 1. art. 2. dub. 1. n. 58. & Molfæus in summ. tom. 1. v. 5. c. 1. n. 56.

RESOL. XCIII.

An Litaniis non recitare in diebus S. Marci & Rogationum sit peccatum mortale. Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 216.

Affirmatiuam sententiam docet Lezana in Summa 99. Regul. cap. 2. n. 23. & Caltrus Palaus tom. 2. disp. 2. punct. 2. num. 13. quia sunt pars Officij illius diebusque in Bulla Pij V. excipiuntur, licet excipiuntur alij Psalmi, & preces, & ita etiam tenent Doctores, quos citauit in part. 1. tract. de Horis Canon. ref. 42.

2. Sed ibi sententiam negatiuam esse dixi Molfæij, Macigni, & aliorum, quibus nunc addo Homocedius, & in aliis §§. eius agnot.

2. Sed ibi sententiam negatiuam esse dixi Molfæij, Macigni, & aliorum, quibus nunc addo Homocedius, & in aliis §§. eius agnot.

RESOL. XCIV.

Præclara, & strenua questio; An adsit obligatio recitandi Officium Defunctorum, in die 2. Nouembris?

Et quid de consuetudine in prædicto casu? Et licet explanatur, quid est dicendum de Litaniis S. Marci, & Rogationum? Ex p. 4. in fine tit. 4. & Misc. Ref. vnicæ.

Affirmatiuè respondent communiter Doctores. Ita Tannerus in 2. 2. d. Thom. disp. 5. q. 1. dub. 5. n. 148. Caltrus Palaus tom. 2. disp. 2. de orat. punct. 2. num. 13. Suarez de Reig. tom. 2. lib. 4. cap. 2. §. 1. n. 8. & 9. Layman in summ. lib. 4. tra. 1. cap. 5. num. 4. Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 7. c. 2. dub. 27. n. 1. Toletus in summ. lib. 2. c. 13. n. 3. Gauaprus in rubr. tom. 2. sect. 9. c. 2. n. 18. Lublinus in summula cas. ver. Hora Canonica n. 2. Naldus in summ. ver. Officium diuinum 11. Binsfeldius in encir. Theol. part. 4. c. 8. §. 5. concl. 10. Baptista de Fabris in man. ordin. c. 20. q. 7. Egidius de Tullench opusc. de Horis Canon. aub. 2. n. 12. Homobonus in consulti. cas. conscient. vol. 2. part. 5. respons. 245. Molfæus in summ. tom. 1. tract. 5. c. 1. n. 57. Io. Franc. Suarez in encir. cas. conscient. lib. 2. ver. Hora Canonica, §. 14. Graffius in decij. part. 1. lib. 2. c. 5. n. 24. Vega in summ. tom. 1. c. 128. §. 24. Sotus de iust. lib. 4. q. 4. art. 4. Macignus de Horis Canon. cap. 29. n. 16. Annilla ver. Hora Canonica n. 9. Escobat in exam. Confess. tract. 3. c. 12. n. 63. Faultus de Horis Canon. lib. 2. q. 302. Vantius in discipl. Cleric. lib. 5. cap. 4. Lezana in summ. 99. regul. c. 12. n. 23. & Anton. de Literatis in summ. part. 6. cap. 7. n. 1. Probatur hæc opinio à prædictis Doctoribus, quia in tali die Officium defunctorum ponitur cum Officio maiori, & præcibitur dicendum in rubrica vt Officium proprium illius diei. Secundo, quia omnes obligati ad dicendas Horas Canonicas in illa die recitant Officium defunctorum; ergo saltem ex consuetudine adest obligatio illud dicendi.

2. Sed contrariam sententiam tenuerunt aliqui, quos tacito nomine citat Molfæus in summ. tom. 1. tract. 5. c. 1. n. 57. & nouissimè tenuit quidam Theologus Societatis Iesv in quadam collatione domestica facta à Patribus Collegij Matritensis; vt testatus est mihi amicissimus, pariterque doctissimus P. Didaus Sigonci, eiusdem Societ. qui per epistolam datam in Collegio Complutensi sub die 26. Nouembr. 1634. mecum hunc casum dignatus est consulere, vnde vt eius mandatis obtemperarem, hanc composui resolutionem. Dico igitur quòd ista sententia suaderi potest his rationibus.

3. Primò, quia Pius V. in Bulla posita in principio Breuiarij non obligat ad dicendum Officium defunctorum diebus in rubricis Breuiarij statutis, & absolute loquitur; neque distinguit, neque excipit Officium defunctorum in die 2. Nouembr. & lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, vt patet ex l. de prescrip. ff. de public. in rem. act. l. non distinguemus, ff. de recept. arbit. l. preces ff. de offic. pres. l. 2. §. conuenire. ff. de iudic. Et lex generaliter loquens,

Que nunc est R. Antecedens, & in aliis §§. eius agnot.

Sup. hoc in Refol. seqq. §. Mora vero, cursum ad lin. 4.

LA N A E
B N I A
C H I L I V V
E T I

generaliter est intelligenda, vt habetur in *Lin fraudem, §. vlt. de restam. m. lit. l. 1. §. generaliter, de alocat.* Si igitur Pius V. in dicta Bulla tollit absolute obligationem recitandi Officium mortuorum, neque excipit diem 2. Nouembr. cur nos illam excipere debemus? & idē Zeechtus in *summ. tom. 2. cap. 83. n. 16. in fine.* Villalobos in *summ. tom. 1. tract. 24. diff. 6. num. 3.* Ioan. de la Cruz in *direct. part. 1. pract. 9. art. 3. dub. 4. concl. 2.* Carillo in *iuuen. ordinar. sect. 6. c. 1. num. 40.* Phillarchus de *offic. Sacerd. tom. 1. part. 1. lib. 1. cap. 40.* Rodriguez in *compend. 99. regul. res. 14. n. 14.* Lessius *lib. 2. cap. 37. dub. 1. 2. num. 76.* Aragon. *tom. 2. in 2. 2. D. Thom. quest. 3. art. 12.* Turtianus in *summ. part. 1. cap. 11. 6. dub. 5. n. 12.* Gordonus in *theolog. mor. tom. 2. lib. 6. q. 2. n. 44.* Petrellus in *lectura casuum conscientie, part. 1. lect. 4. §. 1. num. 3.* simpliciter & sine vlla distinctione docens, quod ij qui recitant iuxta Breuiarium Romanum, non obligantur ad Officium defunctorum diebus in Breuiario præscriptis, & non excipiunt diem 2. Nouemb. quam sciebant excipere supradictos auctores, ergo non esse excipiendam putarunt.

4. Secundò probatur hæc sententia, quia in rubrica appositâ in Breuiario die 2. Nouembr. non inueniuntur vlla verba præceptiua obligantia ad dicendum Officium defunctorum, sed solum ibi dicitur quod *Hodie Benedictamus Domino, dicuntur Vesperæ defunctorum;* sicut etiam in feria 2. post primam Dom. Quadrag. dicitur in rubr. *post Vesperas dicuntur Vesperæ defunctorum.* Vide, quæso, quomodo in dictis duabus rubricis eadem sunt verba; cur ergo non erit eadem obligatio, vel non obligatio? nam vbi est eadem ratio, debet esse eadem iuris dispositio, ex *l. illud, §. ff. ad legem Aquil.* quod etiam habetur in *l. Titio, ff. de furt. l. quidam, numularios, ff. de edend. lib. 2. C. de sacros. Eccles. l. si postulatueris, §. 2. ff. ad leg. fal. de adul. & ex aliis iuribus.* Si igitur rubrica feria 2. post Dom. 1. Quadrag. non obligat sub mortali ad dicendum Officium defunctorum, quare rubrica diei 2. Nouembris ad illud obligabit, vbi in dicta rubrica sunt verba præceptiua & inductiua peccati mortalis profectò nullibi; cur ergo asserunt Doctores in dictis verbis obligationem adesse.

5. Tertiò probatur: nam, vt dixi in *tract. de Honoris Canon. resol. 42.* cum Valquez & aliis, quibus nunc addo Grassum in *decis. part. 1. lib. 2. c. 5. n. 24.* Homobonum de Bonis in *consult. caseos. vol. 2. part. 5. respon. 245.* Rubrica appositâ in Breuiario in die D. Marci, & in diebus Rogation. non obligat secundum opinionem probabilem sub culpa lethali ad dicendas Litanias extra chorum; ergo neque rubrica diei 2. Nouembris obligabit ad dicendum Officium defunctorum. Probatur consequentia à fortiori, nam supradicta rubrica in die D. Marci sic asserit *Hodie qui non inuenerunt processioni Litaniarum, dicant illas priuatim post Matutinum cum suis precibus & orationibus, sine Psalmis penitentialibus.* In quibus vltimis verbis apparet Litanias esse partes Psalmorum penitentialium, & in illis includi; quod etiam euidenter apparet ex alia rubrica appositâ in fine Breuiarij ante septem Psalmos penitenciales, vbi sic habetur, *Dicuntur flexis genibus in omnibus sextis feriis Quadragesimæ, quando officium fit de feria. Litanie autem omittis septem Psalmis dicuntur in Litanis maioribus in die S. Marci.* Vide quomodo Litanie sunt partes septem Psalmorum penitentialium: nam alioquin non diceretur in rubrica, *Litanie autem omittis septem Psalmis,* &c. Et ita hanc sententiam aperte tenet Azorius Illustrissimæ Societatis I. E. S. V. doctiss. Theologus *tom. 1. lib. 10. c. 16. q. 4.* vbi loquens de supradicta Bulla Pij V. sic ait, *Liberavit quoque præcepto & lege Litaniarum recitandarum.* Sed in to-

ta Bulla Pij V. nulla mentio efficitur de Latinis, quomodo ergo dixit Azorius, quod Pontifex abstinuit onus illas recitandi, nisi quia, vt dictum est, includuntur in septem Psalmis penitentialibus; & exclusis istis ab onere recitandi, & excluduntur etiam vt eius partes Litanie, quod tandem confirmatur ex vsu communi fori penitentialis, in quo quando Confessarij imponunt pro satisfactione peccatorum septem Psalmos penitenciales, obstricti sunt etiam penitentes dicere Litanias & preces; ergo, &c. Igitur dicendum est, quod dum Pius V. in Bulla in principio Breuiarij excludit septem Psalmos ab onere recitandi sub peccato mortali, excludit etiam Litanias, quæ in ipsis includuntur.

6. Sed dato, & non concessio, quod Litanie non includerentur in dictis verbis Pij V. non tamen ex verbis supradictæ rubricæ in die D. Marci apparet esse recitandas sub onere culpæ lethalis; nam dicta rubrica vtitur verbo imperatiuo, *dicant,* quod quidem verbum ex opinione probabili Alphonsi de Castro *lib. 1. de leg. penali, cap. 5. docum. 4.* Caietani in *2. 2. quest. 166. art. 9. circa solut. ad 2.* Ludouici Carbonis de *leg. lib. 7. disp. 4. ad finem,* non continet præceptum Et secundum Nauarum in *manual. cap. 13. num. 9.* Emanuelem Sa *verb. lex. n. 6.* Sayrum in *Clauis Regiæ, lib. 3. cap. 7. num. 16.* verba imperantia inducunt tantum obligationem sub veniali, non autem sub mortali. Si igitur secundum opinionem probabilem non adest obligatio recitandi Litanias sub mortali, non obstante rubrica, quæ illas præcipiat, quia illas præcipit cum verbis imperatiuis, quanto magis dicendum est non adesse obligationem recitandi Officium defunctorum in die 2. Nouembris, cum rubrica illius diei non vtatur verbis præceptiuis, neque etiam imperatiuis, sed tantum dicat, quod dicitur Officium defunctorum.

Restat modò respondere ad argumenta contraria, &c.

7. Ad primum assero, quod gratis dicitur Officium defunctorum in die 2. Nouembris esse partem officij illius diei; & quod præcipiatur. Nam, vt supra visum est, non apparet præceptum vllum in rubrica dicti diei de dicendo supradicto officio, nam rubrica vtitur iisdem verbis, quibus vsa est in feria 2. post primam Domin. Quadrag. Si igitur non adest obligatio dicendi Officium defunctorum in supradicta die, quare erit obligatio in die 2. Nouembris, & sicut Officium defunctorum in feria 2. post dictam primam Domin. non est pars officij illius diei, quare erit pars officij diei 2. Nouembris. Quod verò in hac die addantur alia in Breuiario, quæ in rubrica feria 2. post primam Domin. Quadrag. præmittuntur, hoc non est signum maioris obligationis, sed maioris solemnitatis. Non apparet igitur ex vi rubricarum, vt supra satis probatum est, adesse obligationem recitandi Officium defunctorum sub onere peccati mortalis.

8. Nec valet dicere quod licet in dictis rubricis non inueniantur verba præceptiua, tamen Pius V. in Bulla præcipit obsecrandam esse formam præscriptam in Breuiario, sed in dicta forma præscribitur vt dicantur Litanie & Officium mortuorum ergo sub præceptum recitandæ erunt. Non, inquam, hoc argumentum valet; nam posset aliquis respondere cum Valent. *tom. 3. disp. 6. quest. 2. punct. 10.* præceptum Pij V. de recitando officium, iuxta formam in Breuiario præscriptam, intelligendum esse de forma ab eo præscripta ad differentiam formulæ Breuiarij antiqui; sed quia hæc interpretatio displicet & merito, Garfæ de *benef. tom. 1. part. 3. cap. 1. num. 162.* & Squillante de *obligat. Cler. part. 1. dub. 26. num. 51.* Ideo assero quod licet Pius V. præcipiat obsecrandam

Sup hoc late in tom. 7. tr. 1. Resol. 304. §. 2. ad medium, à vers. Et quidem, & in omnibus aliis eius autor.

Quæ hic est supra Resol. 92. & in Resol. 93.

... esse formam in Breuiatio præscriptam, attamen in dicta Bulla simpliciter, & sine vlla distinctione tollit obligationem recitandi Officium defunctorum, & Plenarios penitentiales, in quibus, vt dictum est, tantquam Pars includuntur Litanie, ergo, &c.

9. Ad secundum argumentum adeste quidem consuetudinem recitandi dictum officium concedo, sed non ex hoc sequitur dictam consuetudinem obligare sub mortali, nam, vt rectè obseruat Sancius in *de legib. disp. 54. n. 33. Salas de legib. 19. sect. 6. n. 61. Syluester ver. consuetudo 9. Tabiena eodem ver.*

107. n. 8. Gordonus in Theol. mor. tom. 1. lib. 2. cap. 5. n. 18. & Villalobos in sum. tom. 2. tract. 14. diffic. 9. n. 8. & tract. 2. diffic. 38. n. 5.

Para introduzir a costumbre se requere que los que la introducen lo hagan de cierta ciencia y no por ignorancia pensando que estan obligados, y es la razon porque los otros que introduzen la costumbre han de ser voluntarios y no ay cosa tan contraria a la voluntad como el error. Ita ille. Sed in nostro casu, hæc consuetudo censetur introducta ex errore, quia, vt visum est Doctores non bene asseruerunt ex vi rubricæ recitandum esse Officium defunctorum in die 2. Nouembris, quam obligationem non adesse satis probant esse credo, Ergo dicendum est dictam consuetudinem fundatam esse in ignorantia & errore, atque ideo non obligare, quia Clerici Religiosi & Beneficij iudeo recitant in tali die Officium defunctorum quia existimant se obligati ad recitandum.

10. Vel secundo possit aliquis responderè, consuetudo vt in hac obligationem opus est, vt obseruat Tannetus in *p. 2. disp. 5. quæst. 7. dub. 1. n. 19. Henriquez lib. 7. cap. 13. n. 9. Montefinus in p. 2. tom. 2. tract. de legib. disp. 23. q. 13. m. 222.* & alij communiter, vt sit introducta cum animo obligandi, & non ex deuotione, de qua loquimur, non videtur introducta cum animo obligandi, ergo. Probatur in hoc, nam non videtur probabile quòd cum Summi Pontificis, Pius scilicet V. in sua Bulla propter periculum peccandi tolleret consuetudinem obligatoriam sub mortali ad recitandum Officium defunctorum, vt patet ex contextu Bullæ, & notat Lessius *lib. 2. cap. 57. dub. 12. num. 76.* & alij. Non inquam videtur probabile quòd Clerici, &c. voluissent introducere, non obstantè dicta Bulla, iterum illam consuetudinem cum animo se obligandi ad culpam lethalem. Videtur igitur dicendum talem consuetudinem fuisse introductam ex deuotione cum animabus Purgatorij, & ad lucrandas Indulgentias, quas Pius V. in Bulla dictum officium recitanti bus largitur. Vnde cum debilitatur, vt patet ex supradictis, an talis consuetudo fuerit introducta cum animo se obligandi, vel tantum ex deuotione, sequitur ex doctrina probabili Patris Suarez de legib. *lib. 7. cap. 15. num. 13.* Ioannis Vvigers *cap. 2. D. Thom. quæst. 97. art. 3. num. 29.* Castri Palai *in opere moralium tom. 1. tract. 3. disp. 3. punct. 2. §. 3. num. 13.* Bonacina de leg. *disp. 1. quæst. 1. punct. 2. §. 3. num. 21.* Agidij de Trullench *opus de Hor. Can. dub. 2. m. 13.* & aliorum, sequitur inquam, non esse præsumendum dictam consuetudinem fuisse introductam cum animo se obligandi, quia ea, quæ sunt facti, & non iuris, non præsumuntur, & lex non præsumitur nisi probeatur, tum etiam, quia nemo præsumitur sibi velle obligari, & obligationem imponere, nisi id manifestè constet, quidquid in contrarium etiam probabiliter asserat Granadus in *p. 2. contr. 7. tract. 3. part. 3. disp. 16. sect. 2. num. 17.* Azorius *top. 1. lib. 5. cap. 18. q. 5. & Reginaldus tom. 1. lib. 14. cap. 23. sect. 1. num. 244.*

11. Verum his non obstantibus hæc omnia dispositionis causa dicta esse volo, nam quia prima sententia est communis, non audeo ab illa discedere, &

certè Officium defunctorum in die 2. Nouembris esse proprium illius diei probari potest ex Kalendario & Martyrologio, vbi noqum quod Ecclesiæ tribuit festiuitati illius diei, est Commemoratio defunctorum ergo officium magis proprium illius diei est Officium defunctorum, quia per nomeu festiuitatis explicatur, de quo agi officium debet. Et ideo quando duo signantur officia pro aliquo die, magis intentum erit ab Ecclesia quod correspondet nomini festiuitatis, quod in casu nostro probatur, quia quando Ecclesia dispensauit cum inelyto Ordine Dominicano, vt vnum tantum officium diceret in dicta 1. die Nouembris, designauit Officium defunctorum, relicto officio de octaua: ergo eadens signum est, quod officium magis proprium illius diei est Officium defunctorum. Confirmatur supradicta, quia si Officium defunctorum non potest in 2. die Nouembris celebrari, in aliam diem transfertur, & est adèd sollempne, vt solum transferatur, quando in diem Dèminicum incidit, quod non accidit in alijs Officijs defunctorum intra annum dicendis: ergo, &c.

12. Vnde ex his patet quòd Pius V. in Bulla supèrius allegata solum loquitur de Officio defunctorum quod per anni circulum statuitur, dicendum in rubricis aliquibus diebus, & non de officio proprio illius diei 2. Nouembris: quod amplius probatur ex dicta Bulla, vbi Pontifex tollit obligationem dicendi Officium defunctorum, his verbis. *Nos propter varia huius vitæ negotia multorum occupationibus indulgentes, peccati quidem periculum ab ea præscriptione remouendum diximus,* &c. in quibus verbis clarè apparet non esse inclusum Officium defunctorum 2. die Nouembris nam ad semel illud dicendum non obstant negotia & occupationes huius vitæ, neque periculum non recitandi adest: ergo verba illius Pontificis diriguntur ad Officia mortuorum multoties per anni circulum dicenda, quæ si cum onere peccati mortalis recitanda essent, prudenter SS. Pontifex timebat periculum labendi in dicta recitatione abesse.

13. Deinde Summum Pontificem in dicta Bulla non loqui de supradicto officio in die 2. Nouembris, patet ex consuetudine, quæ est optima legum interpretis, vt colligitur ex *cap. cum dilectus, & consuetud. ex l. minime, ff. de legibus, & ex l. si de interpretatione, ff. eodem tit.* & notat Menochius *consil. 32. num. 44. consil. 390. num. 21. & consil. 2415. num. 10.* Cenedus in *qq. can. quæst. 3. num. 11.* Syluanus *consil. 88. num. 27.* Afflicus *deci. 166. num. 6.* & alij. Cum igitur à diebus Pij V. vsque modò communis consensus omnium fuerit, talem obligationem non fuisse sublatam per Bullam Pij V. vt fatentur omnes Doctores post dictam Bullam scribentes, ergo dicendum est consuetudinem interpretatos esse, sub illa clausula non includi Officium defunctorum in die 2. Nouembris recitandum. Igitur de ista consuetudine, de qua loquimur, non est philosophandum, tantquam de consuetudine inductiua obligationum, sed tanquam de consuetudine interpretatiua legis, quæ supponit obligationem.

14. Et tandem, etiam de tali consuetudine esset philosophandum, vt consuetudo inductiua obligationum, dicendum videtur, illum ad culpam mortalem obligare, quia, vt docet Suarez de leg. *lib. 7. cap. 15. num. 13.* Castri Palai *tom. 1. tract. 3. disp. 3. punct. 2. §. 3. num. 13.* Ioan. Vvigers in *part. 2. D. Thom. quæst. 97. art. 3. num. 29.* & alij. Ex aliquibus coniecturis deduci potest consuetudinem obligare. Prima, si consuetudo sit grauis, difficilis, & communiter seruetur, quia non solent multi vni-formiter conuenire in his actibus, si quando se obligari sentiunt. Secunda, si viri timorati male sentiant

Sup. hæc in fra in Resol. 138. §. Quod patet, ad medium, à vers. vnde, & in omnibus alijs Ref. & 39. eius anno.

Sup. contentis in hoc §. in tom. 6. tr. 2. Ref. 17. & hic supra ex lata doctrina Ref. 14. prope finem, à vers. Ad rationes & in Ref. 15. §. Cuius, & in Resol. 17. §. Sed ego, & in tom. 4. tr. 6. Ref. 52. §. Quoad consuetudinem

LA N N A E
B N N I A
P I L I V V
E L I I

feriant de his, qui non seruant consuetudinem, vel committere scandalizantur. Sed omnes coniecturae sunt in consuetudine recitandi Officium defunctorum in die 2. Nouembris, nam est consuetudo grauis, & communiter seruatur, & viri timorati male sentiunt de his, qui illam non seruant: ergo dicendum est talem consuetudinem ad culpam mortalem obligare. Ex quibus omnibus patet responsio ad argumenta pro secunda sententia superius adducta. Et hæc dicta sufficiant circa præsentem quaestionem, non ita diligenter ab auctoribus vsque adhuc examinatum.

RESOL. XCV.

An si quis in die 2. Nouembris omitat recitare Officium Defunctorum, & Officium Octauæ, committat unum, vel duo peccata?

Et an, qui in prædicta die recitat Officium Octauæ, sed relinquit Officium Defunctorum, si sit Beneficiarius, teneatur restituere fructus beneficij?

Et docetur, quomodo possumus cognoscere consuetudinem obligare, & ita habere modum legis, vel non obligare, & sic non introductam per modum legis, v.g. recitandi Officium Defunctorum in die 2. Nouembris: ieiunandi in Vigilia Natiuitatis B. Mariae, non comedendi oua, & lacticia in Quadragesima, &c. Ex p.9. tr.7. & Misc.2. Rel.29.

Sup. hoc supra in Ref. 90. §. Nota secundo.

§. 1. **C**ausa est curiosus, & nouus; & ad illum respondet nouissimè Pater Pellizzarius in *tract. de Moralibus*, c.6. q.8. n.17. in 2. edit. vbi sic ait: [Addo hinc obiter; (quod non reperi decimum ab vltimo Doctore,) omitentem officium Defunctorum in die Commemorationis Defunctorum, & Officium Octauæ omnium Sanctorum, videri non improbabile, quòd faciat vnicum peccatum: cum illa die hæc duo Officia videantur præcipi per modum vnus: in quo mecum sensit Pater Zanettus, addens de rigore contrarium esse sustinendum.] Ita ille.

2. Sed ego licet non audeam Doctorum virorum opinionem damnare, apud me tamen non caret maxima difficultate, quia sunt præcepta diuersa, vt pote de officiis diuersis; & idèd omittio vnus nõ officit alteri: nam recitans Officium Defunctorum adimplet obligationem illius, licet non recitet Officium Octauæ; & è contra: ergo, &c. Quod confirmatur: nam, quando illa dies est impedita Officium Defunctorum transferretur in alium diem: ergo sunt diuersa præcepta. At ex his oritur aliud dubium curiosum, & à nemine, quod sciam, tactum; nempe, an qui in 2. die Nouembris recitat Officium Octauæ, sed relinquit Officium Defunctorum; si sit Beneficiarius, teneatur restituere fructus Beneficij. Ego, saluo meliori iudicio, negatiuè respondeo: quia, cum simus in odiosis, & pœnalis, Bulla Pij V. non est extendenda ad casum nostrum: nam loquitur de Officio ordinario, quod singulis diebus recitatur, & idèd in illa efficitur mentio de Horis, vt patet ex ipsius Bullæ contextu, quam Bullam affert *Petrus de Hor. Can. cap. 5. dub. 17. n. 2.* Sed in Officio Defunctorum non adsumt Horæ, sed tantum Matutinum, Laudes, & Vesperæ: ergo Bulla Pij V. vt diximus, non loquitur, neque est extendenda ad Officium Defunctorum, vt pote diuersum ab ordinariis Officiis.

3. Nota verò, quòd amicissimus Pater Pellizzarius videtur nimis propensus, ex rationibus, vt ipse ait, à me adductis, ad declarandam consuetudinem

recitandi Officium Defunctorum in die 2. Nouembris, non obligare ad peccatum mortale: sed videat, ne postea idem dicendum sit de consuetudine Mortalium recitandi Horas Canonicas extra Chorum; quod ipse, & optimè mordicus negat; & de consuetudine ieiunandi in Vigilia Assumptionis B. Virginis, & de multis aliis consuetudinibus totius Ecclesiæ: nam, v. g. possunt dicere parentes & tutores, consuetudinem baptizandi infantes, antequam ad vsum rationis perueniant, non obligare illos sub mortalitate de familiaribus.

4. Dicendum est itaque, omnes supradictas consuetudines esse sub mortali obligatorias. Primum quia sunt in re graui, vt de se patet. Secundò, quia omnes illas transgredientes putant peccare mortaliter. Tertio quia omnes Doctores vnianiter ita docuerunt. Quarto, quia illas transgredientes à Superioribus puniuntur. Hæc enim sunt præsumptiones attendendæ, vt asserunt Doctores, ad probandum consuetudinem à principio introductam, & continuatam esse sub onere peccati mortalis. Et ita est communis sensus totius Ecclesiæ circa enumeratas consuetudines. Nec aliter dicendum existimo.

5. Vnde, præter Doctores in confirmationem supradictorum à me alibi adductos, non deserau hic apponere auctoritatem Iosephi Rocaful. sic asserit in *Praxi Theol. mor. par. 3. lib. 6. c. 4. q. 3.* Quomodo possumus cognoscere, consuetudinem obligare, & ita habere modum legis; vel non obligare, & sic introductam per modum deuotionis; Vera sententia ait, ex tribus coniecturis deduci posse; consuetudinem per modum legis obligare. Prima coniectura, si consuetudo sit grauis, difficilis, & communiter seruata à populo. Ratio est: quia non solet populus vniformiter conuenire in his actibus, quos secundum consuetudinem facit, nisi quando se obligatum sentit. Secunda coniectura est, si viri timorati male sentiunt de his, qui non seruant consuetudinem, & communiter populus scandalizatur. Ratio huius coniecturæ est: quia, nisi consuetudo obligaret, non male sentirent viri timorati de his, qui non seruant eam, nec populus scandalizaretur. Tertia coniectura, si Prælati, Superiores puniant violentes consuetudinem. Huius ratio est: quia, si Prælati non sentiant, consuetudinem obligare, non punient violentes eam; nemo enim puniendus est ex eo, quòd non faciat id, ad quod non obligatur. Ex his colligitur malè dixisse Fagundes in 4. *Præcepto Ecclesiæ*, l. 1. num. 12. difficile posse probari, consuetudinem non edendi oua in Quadragesima obligare: nam existimo posse probari, hanc consuetudinem obligare. Probatur: nam hæc omnes coniecturæ adsumt ferè in omnibus mundi partibus circa consuetudinem non comedendi oua, & lacticia in tempore Quadragesimæ: ergo clarè apparet dictam consuetudinem abstinendi ab ouis, & lacticiis in Quadragesima obligare sub præcepto mortali: & hæc omnia docet Rocaful. obli. *supra*. Vide etiam doctum, & amicissimum P. Bal. dellum in *Theol. mor. tom. 1. lib. 5. disp. 47. n. 16. & 17.* Merollam tom. 3. *disp. 5. c. 3. dub. 2. n. 32.* Præpositum in p. 2. *D. Thoma*, q. 97. *dub. 1. n. 7.*

RESOL. XCVI.

An si quis non haberet Breuiarium, sed seruet Psalmos, teneatur illos dicere sine Lectionibus in Matutino, vel Capitulis, & versiculis in Horis? Et quid, si seruet aliquas Lectiones, seu Capitula, & Oraciones, an teneatur sic dicere Officium? Ex p. 2. tr. 12. Rel. 30.

§. 1. Nega